

บทความพิเศษของ อ.เชียวชาญ รัตนามัทธนะ

ผู้ก่อตั้งและนายกสมาคมคนแรก (พ.ศ.2531-2550) ของสมาคมบริหารงานจัดซื้อและซัพพลายเชนแห่งประเทศไทย

ฉบับที่ 077

มกราคม – กุมภาพันธ์ 2563

สอบถามปรึกษาหารือได้ที่

☎ 08 1628 7855

cheocharn@hotmail.com

cheocharn

cheocharn

ควรซื้อครั้งละกี่ชิ้น How Many Pieces to Buy

นักจัดซื้อคนหนึ่งเขียนมาถามผมว่า เธอต้องสั่งซื้ออุปกรณ์ชนิดหนึ่งเข้ามาใช้งานของบริษัทปีละประมาณ 240 ชิ้น ซึ่งปกติเธอจะสั่งซื้อมาพอใช้เดือนต่อเดือน คือซื้อมาครั้งละ 20 ชิ้นในราคาชิ้นละ 2,500 บาท ตอนนี้ซัพพลายเออร์เสนอมาว่าถ้าใช้เป็นประจำแบบนี้ก็ควรสั่งซื้อให้พอใช้ไปเลยครึ่งปีจะดีกว่าไหม คือสั่งครั้งละ 120 ชิ้นแล้วจะลดราคาให้ เหลือเพียงชิ้นละ 2,400 บาท เธอจึงเขียนมาหารือผมว่า จะมีวิธีคำนวณอย่างไรดีเพื่อให้การตัดสินใจเกิดประโยชน์ต่อบริษัทสูงสุด

การตัดสินใจเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องยากเย็น เพียงแต่เราจำเป็นต้องเข้าใจหลักการพื้นฐานที่สำคัญเสียก่อน นั่นก็คือ ถ้าซื้อครั้งละมากๆ มีข้อดีและข้อเสียอะไรบ้าง และถ้าซื้อครั้งละน้อยเท่าที่จำเป็นจะมีข้อดีและข้อเสียอะไรบ้าง

ข้อดีของการซื้อครั้งละมากๆ คือ

1. ไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อบ่อย ๆ
2. ซื้อ มากก็มักจะ ได้ส่วนลดและของแถม ทำให้ต้นทุนถูกลง
3. การซื้อไว้มาก ทำให้มีของใช้ตลอดเวลาไม่ขาดมือ การปฏิบัติงานราบรื่น ไม่เสียโอกาส ไม่เสียลูกค้า

ข้อเสียของการซื้อครั้งละมากๆ คือ

1. เสียค่าใช้จ่ายสูงในการมีสต็อกเก็บไว้ในครอบครอง
2. หากเกิดเหตุที่คาดไม่ถึง เช่น ขายไม่ออก เลิกใช้ ก็จะทำให้เสียหายมาก

ข้อดีของการซื้อครั้งละน้อยเท่าที่จำเป็น คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการมีสต็อกไว้ในครอบครองต่ำ
2. ไม่มีความเสียหายจากการขายไม่ออกหรือเลิกใช้

ข้อเสียของการซื้อครั้งละน้อยเท่าที่จำเป็น คือ

1. ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อบ่อยๆ

2. เมื่อซื้อน้อยจะเสียโอกาสในเรื่องส่วนลดและของแถม

3. หากต้องการของด่วนก็มักจะซื้อไม่ทัน ทำให้เสียโอกาสเสียลูกค้า หรือทำให้การปฏิบัติงานหลัก หรือต้องเกิดค่าใช้จ่ายในการส่งของด่วน ทำให้ต้นทุนสูง

เป็นอันว่าทุกอย่างมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ไม่มีอะไรดีพร้อมไปหมด และไม่มีอะไรที่เสียไปซะทั้งหมด ดังนั้นเราก็ต้องชั่งน้ำหนักว่า เมื่อหักกลบลบหนี้ระหว่างข้อดีกับข้อเสียแล้ว แบบไหนเหมาะสมที่สุดสำหรับเรา ลองดูที่ผมทำตารางเปรียบเทียบนี้ว่าถ้าซื้อแบบวิธี A กับถ้าซื้อแบบวิธี B แบบไหนจะมีค่าใช้จ่ายถูกแพงกว่ากัน

การเปรียบเทียบเมื่อมีส่วนลด	ซื้อวิธี A	ซื้อวิธี B	หน่วย
1. จำนวนที่คาดการณ์ว่าจะใช้ตลอดทั้งปี	240	240	ชิ้น
2. จำนวนที่จะสั่งซื้อต่อครั้ง	20	120	ชิ้น
3. ราคาต่อชิ้นที่ซัพพลายเออร์เสนอจะขายให้	2,500	2,400	บาท
4. ราคาที่ต้องจ่ายตลอดปี (1x3)	600,000	576,000	บาท
5. ราคาที่ต้องจ่ายต่อครั้งในการซื้อ (2x3)	50,000	288,000	บาท
6. มูลค่าสต็อกเฉลี่ย (5x1/2)	25,000	144,000	บาท
7. บริษัทคิดค่าใช้จ่ายในการมีสต็อกไว้ในครอบครองปีละ	25	25	%
8. ค่าใช้จ่ายในการมีสต็อกไว้ในครอบครอง (6x7)	6,250	36,000	บาท
9. จำนวนครั้งในการจัดซื้อตลอดทั้งปี (1÷2)	12	2	ครั้ง
10. ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อครั้งละ	250	250	บาท
11. ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อตลอดทั้งปี (9x10)	3,000	500	บาท
รวมค่าใช้จ่ายทุกอย่างตลอดปี (4+8+11)	609,250	612,500	บาท

คำอธิบาย

1. บริษัทต้องการใช้อุปกรณ์ชนิดนี้ปีละ 240 ชิ้น

2. ถ้าสั่งซื้อแบบวิธี A คือซื้อมาแค่ให้เพียงพอการใช้เดือนต่อเดือนครั้งละ 20 ชิ้น และถ้าซื้อแบบวิธี B ก็ต้องซื้อให้พอใช้ไปเลยตลอดครึ่งปีคือซื้อครั้งละ 120 ชิ้นเพื่อจะเอาส่วนลด

3. ถ้าซื้อวิธี A จะมีราคาชิ้นละ 2,500 บาท แต่ถ้าซื้อแบบวิธี B จะได้ส่วนลดเหลือเพียงชิ้นละ 2,400 บาท

4. ถ้าซื้อแบบวิธี A ราคาอุปกรณ์นี้ตลอดทั้งปีก็จะแพงหน่อยคือ 600,000 บาท แต่ถ้าซื้อแบบวิธี B ราคาทั้งปีก็จะเหลือเพียง 576,000 บาทเพราะได้ส่วนลด

5. ในการซื้อแต่ละครั้ง ถ้าซื้อแบบวิธี A ก็จ่ายเพียงครั้งละ 50,000 บาท แต่ถ้าซื้อมากร้อยตามวิธี B ก็จะต้องจ่ายถึง 288,000 บาทในการซื้อแต่ละครั้ง

6. มูลค่าสต็อกเฉลี่ย ก็นำมูลค่าการซื้อต่อครั้งมาหารสอง

7. สมมติว่าบริษัทของเราคิดค่าใช้จ่ายในการมีสต็อกไว้ในครอบครองที่ปีละ 25% แต่บางบริษัทก็อาจใช้ตัวเลขอื่นก็ได้ ปกติแล้วบริษัททั่วไปมักจะเลือกใช้ตัวเลขใดตัวเลขหนึ่งระหว่าง 20-25%

8. ค่าใช้จ่ายในการมีสต็อกไว้ในครอบครอง ก็นำ 25% ไปคูณมูลค่าสต็อกเฉลี่ยในข้อ 6

9. ถ้าซื้อตามวิธี A คือซื้อทุกเดือนครั้งละ 20 ชิ้น ตลอดทั้งปีก็ต้องซื้อ 12 ครั้งจึงจะพอใช้ แต่ถ้าซื้อมากหน่อยตามวิธี B คือซื้อครั้งละ 120 ชิ้น ทั้งปีก็ซื้อเพียง 2 ครั้งเท่านั้น

10. สมมติว่าที่บริษัทของเรามีค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเฉลี่ยครั้งละ 250 บาท ตัวเลขค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อของแต่ละบริษัทจะไม่เท่ากันนะครับ ถ้าคิดไม่เป็นก็โปรดไปอ่านบทความของผมฉบับที่ 41 ซึ่งเขียนไว้เมื่อปี พ.ศ.2555 เรื่อง "ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ – Purchasing costs"

11. ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อตามวิธี A ก็สูงหน่อยเพราะต้องซื้อบ่อยทุกเดือนจึงต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อบ่อย ส่วนวิธี B ก็เสียค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อน้อยกว่าเพราะทั้งปีซื้อเพียง 2 ครั้งเท่านั้น

จากนั้นก็นำตัวเลขค่าใช้จ่ายจากสามข้อมารวมกัน คือข้อ 4 รวมกับข้อ 8 และรวมกับข้อ 11 ก็จะสรุปได้ว่า... **ซื้อตามวิธี A จะเกิดประโยชน์ต่อบริษัทมากกว่าการจัดซื้อตามวิธี B**

ผมขอแนะนำให้ท่านไปอ่านบทความเก่าที่ผมเขียนไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 ฉบับที่ 47 เรื่อง "วิธีเปรียบเทียบเมื่อมีส่วนลดและของแถม" ด้วยนะครับ ซึ่งท่านก็จะได้รับความกระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้นครับ

